

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ผลต้านเชื้อไวรัสของสารสกัดจาก กานพลู ว่านน้ำ สารภี และ ส้มป่อยต่อเชื้อไวรัสก่อโรครีม ชนิดที่ 1 และ 2
ผู้เขียน	นางสาวจิราภรณ์ นิคมทัศน์
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีววิทยา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. ยิ่งมณี ตระกูลพั่ว

บทคัดย่อ

จากการศึกษาผลของสารสกัดจากกานพลู (*Syzygium aromaticum* Linn.) ว่านน้ำ (*Acorus calamus* Linn.) สารภี (*Mammea siamensis* Kosterm.) และส้มป่อย (*Acacia rugata* Merr.) ต่อการต้านเชื้อไวรัสก่อโรครีม (Herpes simplex virus (HSV)) ชนิดที่ 1 สายพันธุ์มาตรฐาน F (HSV-1 (F)) และชนิดที่ 2 แยกได้จากผู้ป่วย (HSV-2) เมื่อทดสอบความเป็นพิษของสารสกัดต่อ Green Monkey Kidney cells (GMK) พบว่า CD_{50} ของสารสกัดกานพลู ว่านน้ำ สารภี และส้มป่อย เท่ากับ 112.74, 218.18, 0.26 และ 9.66 $\mu\text{g/ml}$ ตามลำดับ การทดสอบสารสกัดกานพลูที่ความเข้มข้น 78.12 $\mu\text{g/ml}$ สารสกัดว่านน้ำที่ความเข้มข้น 151.56 $\mu\text{g/ml}$ สารสกัดสารภีที่ความเข้มข้น 0.183 $\mu\text{g/ml}$ และสารสกัดส้มป่อยที่ความเข้มข้น 7.93 $\mu\text{g/ml}$ ในการยับยั้งเชื้อ HSV ที่อยู่ภายนอกเซลล์ โดยบ่มไวรัสร่วมกับสารสกัดที่อุณหภูมิห้อง พบว่า สารสกัดทั้ง 4 ชนิด ไม่สามารถยับยั้ง HSV-1 และ HSV-2 ได้โดยตรง การทดสอบสารสกัดทั้ง 4 ชนิดในการยับยั้งเชื้อ HSV ภายในเซลล์ ที่ระยะเวลา 96 ชั่วโมง พบว่า สารสกัดส้มป่อยที่ความเข้มข้น 3.97 $\mu\text{g/ml}$ มีประสิทธิภาพดีที่สุดในการยับยั้ง HSV-1 โดยสามารถยับยั้งได้ 64% และเปอร์เซ็นต์การยับยั้งมีความแตกต่างกันทางสถิติกับกลุ่มทดลองอื่น ส่วนในการยับยั้ง HSV-2 ภายในเซลล์ พบว่าสารสกัดกานพลูที่ความเข้มข้น 39.06 $\mu\text{g/ml}$ มีประสิทธิภาพดีที่สุดในการยับยั้งเชื้อไวรัส สามารถยับยั้งได้ 57% และเปอร์เซ็นต์การยับยั้งมีความแตกต่างกันทางสถิติกับกลุ่มทดลองอื่น เมื่อทดสอบสารสกัดกานพลูที่ความเข้มข้น 78.12 $\mu\text{g/ml}$ สารสกัดว่านน้ำที่ความเข้มข้น 151.56 $\mu\text{g/ml}$ สารสกัดสารภีที่ความเข้มข้น 0.183 $\mu\text{g/ml}$ และสารสกัดส้มป่อยที่ความเข้มข้น 7.93 $\mu\text{g/ml}$ ในการยับยั้งการเพิ่มจำนวนที่ระยะเวลา

ต่างๆ ของเชื้อ HSV และตรวจสอบปริมาณไวรัสที่อยู่ภายนอกและภายในเซลล์โดยวิธี plaque titration assay ที่เวลา 36 ชั่วโมง พบว่า สารสกัดกานพลูสามารถยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัส HSV-1 ได้ดีมาก รองลงมา คือ สารสกัดส้มป่อย สารภี และว่านน้ำ ตามลำดับ โดยมีค่า log ปริมาณ HSV-1 ภายในเซลล์ที่ลดลงเท่ากับ 5.05 ± 0.05 , 1.79 ± 0.23 , 1.09 ± 0.01 และ 0.92 ± 0.89 ตามลำดับ และในการยับยั้งการเพิ่มจำนวน HSV-2 ที่เวลา 36 ชั่วโมง พบว่าสารสกัดกานพลูสามารถยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสได้ดีกว่าสารสกัดว่านน้ำ โดยมีค่า log ปริมาณไวรัสภายในเซลล์ที่ลดลงเท่ากับ 5.57 ± 0.01 และ 1.76 ± 0.39 ตามลำดับ ส่วนสารสกัดสารภีและส้มป่อยไม่สามารถยับยั้งการเพิ่มจำนวนไวรัส HSV-2 การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นความรู้พื้นฐานในการพัฒนาการใช้พืชสมุนไพรไทยให้เกิดประโยชน์ในการรักษาโรคติดเชื้อไวรัส

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Antiviral Effect of Extracts from <i>Syzygium aromaticum</i> Linn., <i>Acorus calamus</i> Linn., <i>Mammea siamensis</i> Kosterm. and <i>Acacia rugata</i> Merr. on Herpes Simplex Virus Type 1 and 2
Author	Miss Jiraporn Nikomtat
Degree	Master of science (Biology)
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Yingmanee Tragoolpua

ABSTRACT

Effects of extracts from *Syzygium aromaticum* Linn., *Acorus calamus* Linn., *Mammea siamensis* Kosterm. and *Acacia rugata* Merr. on anti - herpes simplex virus type 1 (HSV-1 standard F strain) and type 2 (HSV-2 clinical isolate strain) was studied. Toxicity of crude extracts was tested on Green Monkey Kidney cells (GMK) and it found that 50% cytotoxicity dose (CD_{50}) of extracts from *S. aromaticum* Linn., *A. calamus* Linn., *M. siamensis* Kosterm. and *A. rugata* Merr. were 112.74, 218.18, 0.26 and 9.66 $\mu\text{g/ml}$ respectively. Direct inactivation of extracts from *S. aromaticum* Linn. at 78.12 $\mu\text{g/ml}$, *A. calamus* Linn. at 151.56 $\mu\text{g/ml}$, *M. siamensis* Kosterm. at 0.183 $\mu\text{g/ml}$ and *A. rugata* Merr. at 7.93 $\mu\text{g/ml}$ was tested with HSV at room temperature. The results showed that all extracts could not inactivate HSV-1 and HSV-2 directly. Then, the extracts were further tested for an inhibition of intracellular HSV-1. It demonstrated that HSV-1 was significantly inhibited for 64% by 3.97 $\mu\text{g/ml}$ *A. rugata* Merr. extract. The extracts were further tested for an inhibition of intracellular HSV-2. It also showed that HSV-2 were significantly inhibited for 57% by 39.06 $\mu\text{g/ml}$ *S. aromaticum* Linn. extract. Growth kinetics were performed after treating HSV-1 and HSV-2 with the extracts from *S. aromaticum* Linn., *A. calamus* Linn., *M. siamensis* Kosterm. and *A. rugata* Merr. at concentrations of 78.12, 151.56, 0.18 and 7.93 $\mu\text{g/ml}$ respectively and the

amount of extracellular viruses and intracellular viruses were investigated by plaque titration assay. It found that at 36 hours, the *S. aromaticum* Linn. extract could inhibit HSV-1 replication better than the extracts from *A. rugata* Merr., *M. siamensis* Kosterm. and *A. calamus* Linn.. The logarithm values of intracellular HSV-1 reduction after treatment with the extracts of *S. aromaticum* Linn., *A. rugata* Merr., *M. siamensis* Kosterm. and *A. calamus* Linn. were 5.05 ± 0.05 , 1.79 ± 0.23 , 1.09 ± 0.01 and 0.92 ± 0.89 respectively. It also found that at 36 hours, the *S. aromaticum* Linn. extract inhibited HSV-2 replication better than *A. calamus* Linn.. The logarithm values of intracellular HSV-2 reduction after treatment with the extracts of *S. aromaticum* Linn. and *A. calamus* Linn. were 5.57 ± 0.01 and 1.76 ± 0.39 respectively whereas the extracts from *M. siamensis* Kosterm. and *A. rugata* Merr. could not inhibit HSV-2 replication. This preliminary result is useful to develop the use of medicinal plant for treatment of viral infection.